

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

О.Б. Пономаренко
2016 р.

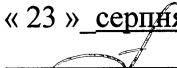
Психологія сумісної діяльності

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

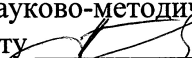
підготовки бакалавра
спеціальності 053 – «Психологія»

Укладач к.психол.н., доцент. Мосол Н.О.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри практичної психології

Протокол № 1 від « 23 » серпня 2016 р.
Завідувач кафедри Н.О. Губа

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № 1 від «29» серпня 2016 р.
Голова науково-методичної ради
факультету А.П. Поплавська

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,25	Галузь знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Загальна кількість годин – 81	Спеціальність: 053 - «Психологія»	Рік підготовки:	
		4-й	3-й
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		10 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
61 год.	75 год.	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Психологія сумісної діяльності» оволодіння теоретичними та знаннями стосовно змісту, структури та особливостей функціонування особистості в процесі здійснення сумісної діяльності та практичними вмінням орієнтуватися у різноманітних напрямках щодо вивчення феноменології групових процесів

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія сумісної діяльності» є:

1) сформувати цілісне уявлення щодо базових понять, завдань, методологічних принципів і методів психології сумісної діяльності; про особливості протікання процесу сумісної діяльності в різних сферах життєдіяльності людини;

2) ознайомитися з теоретико-методологічними аспектами дослідження групових процесів, із існуючими науковими поглядами на основні соціально-психологічні явища та закономірності у сфері психології сумісної діяльності;

3) розвинути здібності студентів до самостійного будування плану продуктивної сумісної діяльності;

4) оволодіти практичними навичками організації процесу сумісної діяльності з метою його покращення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

– зміст базових психологічних понять і категорій: *сумісна діяльність, сумісні дії, умови сумісної діяльності, суб'єкт сумісної діяльності, психологічний вплив, ініціатор впливу, адресат впливу, технічні засоби впливу, контраргументація, конструктивна критика, енергетична мобілізація, творчість, усунування, психологічна самооборона, ігнорування, конфронтація, відмова.*

– предмет, мету та завдання психології сумісної діяльності;

– теоретико-методологічні аспекти сумісної діяльності

- структуру сумісної діяльності та її ознаки, особливості протікання психічних процесів особистості в ситуації сумісної діяльності;
- психологічні фактори, що впливають на результат сумісної діяльності.

Вміти:

- виділяти структурні компоненти сумісної діяльності та аналізувати їх;
- застосовувати знання з психології сумісної діяльності в практичній діяльності;
- самостійно будувати план продуктивної сумісної діяльності;
- аналізувати процес сумісної діяльності та розробляти рекомендації навичками з метою підвищення ефективності групової діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Психологія сумісної діяльності» тісно пов'язаний, доповнює та розширює професійні знання та вміння з таких фундаментальних та прикладних психологічних дисциплін як «Соціальна психологія», «Психологія праці», «Психологія управління», «Конфліктологія» і є базою для вивчення таких професійно-орієнтованих дисциплін, як «Психологія малих груп», «Організаційна психологія».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи сумісної діяльності.

Тема 1. Концептуальні уявлення про сумісну діяльність.

Основні ознаки сумісної діяльності. Основні підходи до вивчення феномену сукупної діяльності в соціальній психології. Психологічна структура сумісної діяльності. Загальна мета сумісної діяльності. Загальний мотив та результат сумісної діяльності. Сумісні дії. Умови сумісної діяльності. Взаємозв'язок спілкування із сумісною діяльністю. Роль взаємодії в процесі сумісної діяльності. Стратегії поведінки та типи взаємодії. Властивості суб'єкта сумісної діяльності. Модель регуляції сумісної діяльності. Філогенез сумісної діяльності. Онтогенез сумісної діяльності. Динамічні особливості сумісної діяльності. Психологічні властивості сумісної діяльності. Структура міжособистісних відносин в процесі сумісної діяльності. Сумісна діяльність як основа функціонування колективу. Взаємовідносини особистості та колективу в процесі сумісної діяльності. Роль лідера в процесі організації сумісної діяльності. Стилі професійної діяльності в умовах взаємодії суб'єктів.

Тема 2. Протікання психічних процесів та функцій в умовах сумісної та індивідуальної діяльності.

Формування сукупного суб'єкта в процесі сумісної діяльності. Психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності. Особливості сприйняття в умовах індивідуальної та сумісної діяльності. Особливості пам'яті в умовах індивідуальної та сумісної діяльності. Специфіка психомоторного функціонування в умовах індивідуальної та сумісної діяльності. Протікання мислення в умовах індивідуальної та сумісної діяльності. Особливості прояву процесу співзбудження в процесі сумісної діяльності.

Тема 3. Особистісний вплив та протистояння впливу суб'єктів сумісної діяльності.

Поняття психологічного впливу. Специфіка взаємовпливу суб'єктів в процесі взаємодії. Види міжособистісного впливу. Переконавання. Самопросування. Пробудження імпульсу до наслідування. Деструктивна критика. Маніпуляція. Навіювання. Зараження. Удавання. Вербальні засоби психологічного впливу. Паралінгвістичні засоби впливу. Невербальні засоби впливу. Справжні цілі впливу.

Ініціатор та адресат впливу. Поняття психологічно конструктивного впливу. «Технічні» засоби впливу. Техніка переконання. Техніка конфронтації. Фази конфронтації. Види протистояння міжособистісному впливу. Контраргументація. Конструктивна критика. Енергетична мобілізація. Творчість. Усування. Психологічна самооборона. Ігнорування. Конфронтація. Відмова.

Розділ 2. Прикладні аспекти психології сумісної діяльності.

Тема 4. Психічний розвиток дитини в процесі сумісної діяльності.

Сумісна діяльність як головний фактор розвитку особистості. Сумісна ігрова діяльність як умова соціалізації дитини в дошкільному віці. Період молодшого шкільного віку, підлітковий вік, юнацький вік як сенситивні періоди для розвитку суб'єктів сумісної діяльності. Гра як провідний вид діяльності дитини. Спілкування як вид діяльності дошкільника. Навчання у дошкільному віці. Трудова діяльність. Образотворча діяльність дошкільника.

Тема 5. Прикладні аспекти професійної взаємодії в роботі психолога.

Сумісна діяльність та професійна взаємодія. Професійна взаємодія як фактор професійного розвитку психолога. Сумісна діяльність з клієнтами. Сумісна діяльність з іншими психологами. Сумісна діяльність з адміністрацією. Сумісна діяльність з іншими спеціалістами (медиками, педагогами, соціальними працівниками). Міжособистісна взаємодія психолога і клієнта в консультуванні. Зосередження, слухання, розуміння клієнтів в процесі консультування. Надання підтримки як фактор ефективної взаємодії психолога з клієнтом. Взаємодія психолога-консультанта з іншими спеціалістами консультантами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	сам. роб.	інд.		го	л	с/п	лаб	сам.р.
1	2	3	4	5	6	інд.	7	8	9	10	11	інд.
<i>Розділ 1. Теоретико-методологічні основи сумісної діяльності</i>												
Тема 1. Концептуальні уявлення про сумісну діяльність.	16	2	2	-	12		16	2	-	-	-	14
Тема 2. Протікання психічних процесів та функцій в умовах сумісної та індивідуальної діяльності.	16	2	2	-	12		16	-	2	-	-	14
Тема 3. Особистісний вплив та протистояння впливу суб'єктів сумісної діяльності.	16	2	2	-	12		16	-	-	-	-	16
Разом за розділом 1	48	6	6		36		48	2	2	-	-	44
<i>Розділ 2. Прикладні аспекти психології сумісної діяльності</i>												
Тема 4. Психічний розвиток дитини в процесі сумісної діяльності.	17	2	2	-	13		17	2	-	-	-	15

Тема 5. Прикладні аспекти професійної взаємодії в роботі психолога.	16	2	2	-	12		16	-	2	-	-	14
Разом за розділом 2	33	4	4		25		33	2	2	-	-	29
Усього годин	81	10	10		61		81	4	4			73

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Концептуальні уявлення про сумісну діяльність.	2	2
2	Протікання психічних процесів та функцій в умовах сумісної та індивідуальної діяльності.	2	
3	Особистісний вплив та протистояння впливу суб'єктів сумісної діяльності.	2	
4	Психічний розвиток дитини в процесі сумісної діяльності.	2	2
5	Прикладні аспекти професійної взаємодії в роботі психолога.	2	
Разом		10	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Концептуальні уявлення про сумісну діяльність.	2	
2	Протікання психічних процесів та функцій в умовах сумісної та індивідуальної діяльності.	2	2
3	Особистісний вплив та протистояння впливу суб'єктів сумісної діяльності.	2	
4	Психічний розвиток дитини в процесі сумісної діяльності.	2	
5	Прикладні аспекти професійної взаємодії в роботі психолога.	2	2
Разом		10	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та завдання	Кількість годин
Тема 1	Концептуальні уявлення про сумісну діяльність. <i>Завдання:</i> 1) скласти словник основних понять з курсу; 2) зробити порівняльний аналіз основних теоретичних підходів щодо організації сумісної діяльності.	12
Тема 2	Протікання психічних процесів та функцій в умовах сумісної та індивідуальної діяльності. <i>Завдання:</i> 1) підібрати методи діагностики динамічних характеристик малої групи (назва методики, автор, мета, особливості процедури проведення та обробки результатів); 2) провести дослідження в групі на надати письмовий аналіз результатів.	12
Тема 3	Особистісний вплив та протистояння впливу суб'єктів сумісної діяльності. <i>Завдання:</i> розробити презентацію за темою.	12
Тема 4	Психічний розвиток дитини в процесі сумісної діяльності. <i>Завдання:</i> розробити програму організації сумісної діяльності із дитиною певної вікової групи (методи організації діяльності, діагностика, рекомендації батькам).	13
Тема 5	Прикладні аспекти професійної взаємодії в роботі психолога. <i>Завдання:</i> опрацювання періодичних видань та реферування 2-3 статей за темою	12

	(виписати основні визначення; виділити та проаналізувати розділи статті; зробити висновок).	
	Разом	61

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання

1. Діагностичне дослідження сумісної діяльності малої групи (шкільний клас, студентська група, робочий колектив):

- а) обрати тему, визначити мету, підібрати діагностичні методики;
- б) провести дослідження та проаналізувати результати;
- в) написати висновки та рекомендації.

2. Розробити програму організації ефективної спільної діяльності (командоутворення, профілактики конфліктів, згуртування колективу) конкретної групи клас, студентська група, робочий колектив):

- а) спланувати комплекс заходів;
- б) детально прописати зміст одного заходу (наприклад, тренінг вирішення конфліктів).

8. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: поточного (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та підсумкового (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, з яких:

- 30 - за теоретичні знання (доповіді на семінарських заняттях, поточне тестування);

- 30 - за практичні вміння (розв'язання практичних ситуацій, виконання практико-орієнтованих завдань).

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	40	100
30	30		

Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Робота на семінарських заняттях	4	5	20
3	Виконання самостійних завдань (аналіз ситуацій, творчі завдання, тощо)	4	5	20
4	Написання контрольних робіт за результатами вивчення матеріалу Розділів 1,2.	2	10	20
Підсумковий контроль - залік				
5	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	1	20	20
	Контрольне тестування за вивченим матеріалом курсу		20	20
Усього:		11		100

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях:

Оцінка «відмінно»

- знання і розуміння всього програмного матеріалу в повному обсязі;
- послідовне, логічне, обґрунтоване, безпомилкове викладання матеріалу;
- самостійне, впевнене і правильне застосування знань при вирішенні практичних задач;
- вміле й вірне формулювання висновків та узагальнень.

Оцінка «добре»

- знання і розуміння всього програмного матеріалу в цілому;
- послідовне, логічне, обґрунтоване викладення матеріалу;
- правильне і без особливих труднощів застосування знань при вирішенні практичних завдань;
- допущення окремих несуттєвих помилок під час відповіді.

Оцінка «задовільно»

- механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу;
- спрощення викладання матеріалу та відсутність ґрунтовних навичок пояснення базових положень;
- нечітке та непослідовне застосування знань під час вирішення практичних завдань;
- допущення окремих суттєвих помилок під час відповіді,

Оцінка «незадовільно»

- поверхове знання і розуміння основного матеріалу;
- непослідовне викладання матеріалу з допущенням багатьох істотних помилок;
- невміння робити висновки та узагальнення;
- невміння застосувати знання під час вирішення практичних завдань та відсутність навичок тлумачення базових психологічних понять і категорій.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідницького завдання

п/п	Критерії оцінювання роботи	Макс. кількість балів за критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Виклад результатів досліджень в логічній послідовності, якісний та кількісний аналіз результатів практичного дослідження.	8 балів
3.	Дотримання правил реферуванням та цитування	2 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	6 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи.	2 бали
Разом		20 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Агеев Г.С. Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы: [Учебное пособие] / Г.С. Агеев. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1990. - 240 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология: [Учебное пособие для вузов] / Г.М. Андреева. - М: Аспект Пресс, 1999 - 375 с.
3. Бодалев А.А. Личность в общении [Учебное пособие] / А.А. Бодалев. - М.: Педагогика, 1983. - 272 с.
4. Журавлев А.Л. Психология совместной деятельности. — М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2005. — 640 с.
5. Душков Б.А. Психология труда, профессиональной, информационной и организационной деятельности: [Учебное пособие] / Б.А. Душков, А.В. Королев, Б.А. Смирнов; под ред. Б.А. Душкова. – М.: Акад. Проект: Фонд «Мир», 2005. – 848 с.
6. Казарцева, О. М. Культура речевого общения: теория и практика обучения: [Учебное пособие] / О. М. Казарцева. - М.: Флинта, Наука, 1998. - 496 с.
7. Карандашев В.Н. Психология: введение в профессию: [Учебное пособие] / В.Н. Карандашев. – М.: Смысл, 2000. – 288 с.
8. Леонтьев А. А. Педагогическое общение [Учебное пособие для студентов] / А.А. Леонтьев. - М.: Знание, 1986.- 176 с.
9. Майерс Д. Социальная психология. – 7-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2009. – 688 с.
10. Шнейдер Л.Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг: [Учебное пособие] / Л.Б. Шнейдер. – Москва-Воронеж : МПСИ : Модэк, 2004. – 600 с.

Додаткова:

1. Бендас Т.В. Психология лидерства: [Учебное пособие для студ. вузов] / Т.В. Бендас. – СПб: Питер: 2009. – 448с.
2. Васильев Н.Н. Тренинг профессиональных коммуникаций в психологической практике / Н.Н. Васильев. – СПб.: Речь, 2007. – 283 с.
3. Винославська О. В. Людські стосунки: [Навчальний посібник] / О.В. Винославська, М.П. Малигіна. – 2-е вид., перероб. і доповн. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 142 с.

4. Выготский, Л. С. Мышление и речь [Учебное пособие] / Л. С. Выготский. - М.: 1999. - 311 с.
5. Горянина, В. А. Психология общения: [Учебное пособие для студентов фак. социальной работы] / В. А. Горянина. - 2-е изд., стер. - М.: 2004. - 415 с.
6. Гринберг Дж. Управление стрессом [Текст] / Дж. Гринберг. - СПб.: Питер, 2002. - 496 с.
7. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации: [Учебное пособие] / Н. И. Жинкин. - М.: Наука, 2000. - 160 с.
8. Романова Е.С. 99 популярных профессий. Психологический анализ и профессиограммы / Е.С. Романова. - 2-е изд. - СПб.: Питер, 2007. - 464 с.
9. Сыманюк Э.Э. Психология профессионально обусловленных кризисов / Э.Э. Сыманюк. - М.: Изд-во Московского психолого-социального ин-та; Воронеж: Изд-во НПО "МОДЭК", 2004. - 320 с.
10. Чернявская А.П. Психологическое консультирование по профессиональной ориентации / А.П. Чернявская. - М.: Б.и., 2001. - 215 с.
11. Blackwell Handbook of Social Psychology: Group Processes. - Oxford: Blackwell Publishers, 2001.

Інформаційні ресурси:

1. Кравченко О. В. Аналіз динаміки міжособистісних відносин і психологічної сумісності фахівців малих функціональних груп [Електронний ресурс] / О. В. Кравченко. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. - 2011. - Вип. 3. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_3_19
2. Ловка О. В. Дослідження особливостей утворення навчальних малих груп у процесі організації групової проектної діяльності студентів [Електронний ресурс] / О. В. Ловка // Організаційна психологія. Економічна психологія. - 2015. - № 3. - С. 73-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ophep_2015_3_12
3. Модестова Т. В. Особливості взаємодії в малих групах [Електронний ресурс] / Т. В. Модестова // Психологічні науки: проблеми і здобутки. - 2015. - Вип. 7. - С. 176-190. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pnpz_2015_7_14
4. Психологическая профилактика конфликтов в коллективе [Электронный ресурс] // Psyarticles.ru : статьи по психологии. - М., 2008-2010. - Режим доступа: http://www.psyarticles.ru/view_post.php?id=608
5. Рубцов В.В. Организация и развитие совместных действий у детей в процессе обучения: монография [Электронный ресурс] / В.В. Рубцов. - Москва : Педагогика, 1987. - 160 с. - Режим доступа : <http://psychlib.ru/inc/absid.php?absid=10722>
6. Столяренко, Л.Д. Психология делового общения и управления [Электронный ресурс]: Учеб. для студентов образ. Учреждений проф. Образования / Л.Д. Столяренко. - 5-е изд. - Ростов н/Д: Феникс, 2009. - 416 с. - Библиогр.: с.401. - Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/psy/psy020.htm>
7. НМКД СЕЗН ЗНУ (презентаційний курс лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять та самостійного вивчення дисципліни, тестові завдання для поточної атестації та підсумкового контролю знань). - Режим доступу: <http://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5128>

Погоджено *Лев Мелнишва С.В.*
 навчальний відділ
 « 17 » травня 2016